

Lesbrief 46 - Inspanning versus Genade

Jaar 2

Kim Nataraja

Thomas beseft dat Jezus ons de weg wijst door ons te bemoedigen om het onderricht van zijn uitspraken te begrijpen, maar ook door duidelijk de verantwoordelijkheid voor onze verlossing op onze eigen schouders te leggen. Het is nogal interessant te ontdekken dat de waarachtige interpretatie van zijn uitspraken gelijkt op het diepe aandachtige lezen van de Bijbel waar Origenes de nadruk op legde, hetgeen volgens hem leidde tot en bevorderd werd door het contemplatieve gebed. Deze diepgaande intuïtieve betrokkenheid op de tekst werd beschouwd te resulteren in een ontmoeting met de aanwezigheid van Christus, en zou bijgevolg leiden tot een werkelijk begrip van de geestelijke betekenis van de Bijbel.

De ontdekking van wie we werkelijk zijn en de daaruit voortvloeiende ontdekking van de Waarheid ligt derhalve in de combinatie van onze inspanning, ons eigen zoeken en eigen verantwoordelijkheid, én de genade die wezenlijk is voor Jezus' natuur en zijn woorden.

"Jezus zei: Wanneer ze tot jullie zeggen: Waaruit is jullie bestaan ontsproten?, zeg dan tot hen: Wij zijn gekomen uit het Licht, daar waar het Licht uit zichzelf ontstaan is. Het bestond en openbaarde zich in hun beeld. Wanneer ze tot jullie zeggen: Zijn jullie dat?, zeg dan: Wij zijn de zonen ervan en de uitverkorenen van de levende Vader." (Logion 50)

Jezus wijst in dit Evangelie dus zeer direct naar onze Goddelijke oorsprong. Weer wordt de nadruk op de aanwezigheid van God, het Koninkrijk, binnenin ons gelegd en bovendien op elk moment te midden van ons:

"Jezus zei: Als zij, die u trachten mee te slepen, tot u zeggen: 'Zie, het Koninkrijk is boven de aarde', dan zullen de vogels u vóór zijn. Als ze tot u zeggen: 'Het is onder de aarde', dan zullen de vissen in de zee u voorgaan. Maar het Koninkrijk is binnen in u en het is in uw zien." (Logion 3)

Het beklemtonen van het gegeven dat ieder van ons binnenin een vonk van het Goddelijk draagt werd door vele Kerkvaders, zoals Clemens van Alexandrië en Origenes, voor waar gehouden; het werd in de eerste paar eeuwen beschouwd als een apostolische leerstelling. John Main volgt deze traditie volledig. Hij betreurde het dat moderne mannen en vrouwen 'de steun van een gemeenschappelijk geloof in hun wezenlijke goedheid, redelijkheid en innerlijke integriteit

verloren hebben', en bemoedigde het bewustzijn 'van het vermogen van de menselijke geest in plaats van de beperkingen van ons leven'. Maar het was ook een belangrijk beginsel bij de Gnostici. Dit zou goed de reden geweest kunnen zijn dat deze zienswijze later in diskrediet werd gebracht en vervangen werd door de 'orthodoxe' interpretatie, die benadrukte dat we in werkelijkheid gemaakt waren naar het 'beeld' van God, maar dat dit 'beeld' in de 'zondeval' volledig verbrijzeld werd. We konden alleen door Christus' genade worden gered. Zelf konden we niets doen, hetgeen het tegenovergestelde was van de boodschap van het 'Evangelie van Thomas'. Het is gemakkelijk te begrijpen dat deze nadruk op eigen inspanning en diep intuïtief begrip, in plaats van enkel geloof in het geaccepteerde onderricht, het Evangelie van Thomas buiten de canon van de geaccepteerde orthodoxe Bijbel van de 4de eeuw plaatste.

In onze tijd, echter, heeft het weer apostolische erkenning verkregen. John Main combineerde in zijn onderricht het belang van zowel geloof als van intuïtief begrip, van gewoon gebed en van zuiver stil gebed. Slechts door geloof in onze Goddelijke oorsprong én verbinding met het Goddelijke kunnen we trouw en in vol vertrouwen mediteren.